

POSTANOWIENIE

15 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 15 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko M. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 25 maja 2022 r., VII AGa 1199/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego M. sp. z o.o. w W. na rzecz powoda A. sp. z o.o. w W. kwotę 74 772,18 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie z tytułu wynagrodzenia na podstawie umowy o roboty budowlane z 30 kwietnia 2018 r. i umorzył postępowanie w części, w jakiej powód cofnął powództwo. Po rozpoznaniu apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 25 maja 2022 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki za opóźnienie w wysokości ustawowej, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Powód wniósł

skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem podniesione w niej uchybienia w zakresie prawa materialnego oraz procesowego zdecydowały o wadliwej treści zaskarżonego rozstrzygnięcia. Odnosi się to do wykładni łączącej strony umowy z 30 kwietnia 2018 r., prowadzącej do wniosku, że zmiana terminu rozpoczęcia robót (wywołana późniejszym od zakładanego udostępnieniem frontu robót) „przesuwała” termin ukończenia robót o czas odpowiadający opóźnieniu w udostępnieniu frontu robót. Skarżący podniósł także, że zmiana rozstrzygnięcia przez Sąd Apelacyjny nastąpiła w warunkach naruszenia przez ten Sąd przepisów prawa procesowego - art. 233 § 1 w zw. art. 327¹ § 1 i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. na skutek uzupełnienia ustaleń Sądu Okręgowego i dokonania przez Sąd drugiej instancji własnych ustaleń w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, wskazaniemi wiedzy i prawidłowego rozumowania, co z kolei

prowadziło do pozbawienia strony prawa do zaskarżenia orzeczenia sądu odwoławczego w rozumieniu wynikającej z art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP zasady kontroli orzeczeń i postępowania sądowego.

W odniesieniu do przywołanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że nakłada ona na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skarżący zaniechał przytoczenia we wniosku o przyjęcie skargi przepisów prawa, których naruszenie miałoby charakter rażący i usprawiedliwiać tezę o oczywistej zasadności skargi, ograniczając się do wskazania na podstawy kasacyjne. Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielnym, uregulowanym w art. 398⁴ § 2 k.p.c. elementem składowym i wymaga umotywowania bez sięgania do podstaw kasacyjnych, które nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania, lecz są rozpatrywane dopiero po zakwalifikowaniu skargi do jej merytorycznego rozpoznania.

Skarżący nie wskazał we wniosku dyrektyw wykładni umów (art. 65 § 1 i 2 k.c.), którym Sąd Apelacyjny miałby uchybić przez przyjęcie, że stosownie do postanowień 8.1.1 i 8.1.2 Szczegółowych Warunków Robót Budowlanych (SWRB) możliwość obciążenia powoda (podwykonawcy) obowiązkiem zapłaty kary umownej nie ogranicza się wyłącznie do czasokresu wynikającego z harmonogramu realizacji, a dotyczy opóźnień w dokonaniu odbioru końcowego w świadczeniu robót budowlanych powstałych z winy powoda (podwykonawcy). W nauce i orzecznictwie przyjmuje się powszechnie tak zwaną kombinowaną metodę wykładni, która w przypadku oświadczeń woli składanych innej osobie, przyznaje pierwszeństwo temu znaczeniu oświadczenia, jakie rzeczywiście nadawały mu obie strony w chwili jego złożenia. Jeżeli okaże się, że strony nie

przyjmowały tego samego znaczenia oświadczenia woli, konieczne jest przejście do wykładni obiektywnej, tj. ustalenia właściwego sensu oświadczenia woli na podstawie przypisania normatywnego, czyli tak jak adresat oświadczenia woli rozumiał to oświadczenie lub powinien je rozumieć. W przypadku oświadczenia ujętego w formie pisemnej sens oświadczeń woli ustala się na podstawie wykładni tekstu dokumentu. Tekst nie stanowi jednak wyłącznej podstawy interpretacji ujętych w nim oświadczeń, lecz konieczne jest również zbadanie zamiaru i celu stron, a także kontekstu faktycznego, w jakim umowę uzgadniano i zawierano oraz okoliczności towarzyszących złożeniu oświadczenia woli (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995 Nr 12, poz. 168 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 31 maja 2017 r., V CSK 433/16.). Przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentacja, ograniczająca się do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Apelacyjny wykładni spornych postanowień umowy jako wykraczającej poza literalne ich brzmienie, nie wskazuje na rażące uchybienie przez ten Sąd opisanym wyżej dyrektywom wykładni umów.

Nie ma także podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny wskazanych we wniosku przepisów prawa procesowego: art. 233 § 1 w zw. art. 327¹ § 1 i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w wyniku uzupełnienia ustaleń Sądu Okręgowego przez Sąd odwoławczy i dokonania przez niego własnych ustaleń w sposób, zdaniem skarżącego, sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, wskazaniem wiedzy i prawidłowego rozumowania, co z kolei miało prowadzić do pozbawienia skarżącego prawa do zaskarżenia orzeczenia (art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP). W obowiązującym systemie apelacji pełnej obowiązkiem sądu drugiej instancji jest ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy, uzupełnienie – w granicach zarzutów procesowych apelacji- wszelkich braków postępowania dowodowego oraz wydanie wyroku w oparciu o ustalony (wiążący Sąd Najwyższy w świetle art. 398¹³ § 2 k.p.c.) stan faktyczny przy zastosowaniu właściwych norm prawa materialnego (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). W art. 368 § 4 k.p.c. ustawodawca wprowadził wyłom od zasady apelacji pełnej tylko w dwóch

sytuacjach: gdy sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy oraz gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że uzupełnienie postępowania dowodowego przez sąd drugiej instancji, nawet w przeważającym zakresie, nie prowadzi do osądzenia sprawy w jednej instancji - odwoławczej, lecz do zrealizowania zasady apelacji pełnej, nienaruszającej konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2015 r., V CZ 17/15). Ponadto, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to, że niedopuszczalne jest podważanie wartościowania dokonywanego przez sąd drugiej instancji w ramach zasady swobodnej oceny dowodów oraz trafności poczynionych ustaleń faktycznych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 25 sierpnia 2016 r., V CSK 682/15), do czego sprowadza się przedstawiona w uzasadnieniu wniosku argumentacja kwestionująca ustalenia dokonane przez Sąd Apelacyjny stanowiące podstawę przyjęcia, że doszło do opóźnienia w realizacji prac z winy powoda. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest także stanowisko, że naruszenie przez sąd drugiej instancji przepisów odnoszących się do sposobu sporządzania uzasadnienia może jedynie wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną; dzieje się tak wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 października 2005 r., IV CK 122/05; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, Nr D, poz. 118), czego skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wykazał.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a także § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

(A.D.)

[a†]